

Toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de gemeente Haarlem

In **Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ)** is al het rijkstoezicht georganiseerd waar de inspecties samenwerken waar dat toezicht betrekking heeft op (de zorg voor) jongeren. STJ kijkt of het belang van het kind voorop staat bij de activiteiten die organisaties ondernemen. Uitgangspunt is het Verdrag inzake de rechten van het kind.

De vijf inspecties die binnen STJ samenwerken zijn:

- Inspectie voor de Gezondheidszorg
- Inspectie van het Onderwijs
- Inspectie Jeugdzorg
- Inspectie Veiligheid en Justitie
- Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Meer informatie over de samenwerkende jeugdinspecties vindt u op: www.jeugdinspecties.nl.

Samenvatting

Met de invoering van de jeugdwet per 1 januari 2015 hebben gemeenten nieuwe verantwoordelijkheden gekregen, waaronder het inrichten van de toegang tot jeugdhulp. De inspecties van Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) voerden van oktober 2014 tot januari 2015 een toezichtonderzoek uit naar de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de gemeente Haarlem. Het toezichtonderzoek richtte zich op de CJG-coaches, die zorg en ondersteuning bieden en initiëren voor gezinnen met complexe problematiek. De werkwijze van de CJG-coaches was ten tijde van het toezichtonderzoek volop in ontwikkeling.

De inspecties vinden dat er in korte tijd in de gemeente Haarlem veel is gerealiseerd om de structuur voor jeugdhulp en de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp te organiseren. Specifiek zijn de volgende goede punten opgevallen aan de werkwijze van de CJG-coaches:

- ✓ Het borgen van de veiligheid van jeugdigen heeft een prominente plaats in de werkwijze van de CJG-coaches.
- ✓ Alle leefgebieden van jeugdigen en gezinnen worden betrokken bij het formuleren van de hulpvraag; dit is een goed startpunt voor het werken volgens de principes van 1 gezin-1 plan.
- ✓ Het gebruik van het afwegingskader bij het inzetten van gespecialiseerde jeugdhulp dat met professionals van verschillende disciplines wordt ingevuld.
- ✓ Professionals beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen en willen hun deskundigheid graag uitbreiden.

De inspecties vinden het belangrijk dat de gemeente deze goede punten behoudt.

Daarnaast zijn de volgende zorgpunten geconstateerd:

- Wachtlijsten voor verschillende vormen van jeugdhulp vormen een probleem voor de continuïteit van jeugdhulp.
- Er dreigt een tekort aan capaciteit van de CJG-coaches te ontstaan. Hierdoor is het risico dat jeugdigen en gezinnen niet tijdig worden geholpen reëel en kan de toeleiding naar eventueel benodigde gespecialiseerde jeugdhulp stagneren.
- Duidelijke afspraken over regievoering tussen de CJG-coaches en betrokken ketenpartners ontbreken.
- Het is onduidelijk hoe wordt gezorgd voor het behoud van het huidige kennisniveau en verbetering daarvan in de toekomst.

Het is belangrijk dat op deze zorgpunten verbetering wordt gerealiseerd. De inspecties hebben hiervoor aanbevelingen geformuleerd en verwachten dat alle betrokken partijen zich inspannen om de zorgpunten weg te nemen. De samenwerkende inspecties zullen de ontwikkelingen in de gemeente volgen en zouden het op prijs stellen wanneer de gemeente bereid is om in het najaar van 2015 inzicht te geven in de wijze waarop en de mate waarin de zorgpunten zijn weggenomen en te presenteren op welke wijze met de aanbevelingen is omgegaan.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Toegang in de gemeente Haarlem	6
3.	Toeleiden naar passende hulp	7
4.	Positionering CJG-coaches	9
5.	Regie.....	11
6.	Deskundigheid en capaciteit	13
7.	1 gezin - 1plan	15
8.	Conclusies en aanbevelingen	17
8.1	Conclusies	17
8.2	Aanbevelingen.....	18
8.3	Tot slot.....	20
	Bijlage 1: Verantwoording toetsingskader	21

1. Inleiding

Met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015 is de jeugdhulp gedecentraliseerd. De verwachting is dat de nieuwe wet lokale partijen beter in staat stelt preventief te werken en meer nadruk te leggen op de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen. Ook biedt de wet kansen om meer samenhang te realiseren tussen zorg, onderwijs, veiligheid en werk en inkomen. Het is de bedoeling dat daardoor zorg en ondersteuning kan worden geboden die beter past bij de specifieke situatie van jeugdigen en gezinnen. Naast positieve verwachtingen brengen de wijzigingen in het jeugdstelsel ook enkele risico's met zich mee die ervoor kunnen zorgen dat jeugdigen niet de passende hulp krijgen die ze nodig hebben. Als nieuwe verantwoordelijkheid voor gemeenten heeft de transitie het inrichten van de toegang tot zorg en ondersteuning met zich meegebracht. Vanwege deze nieuwe verantwoordelijkheid voeren de inspecties van Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) in 2014 en 2015 verschillende toezichtonderzoeken uit naar de toegang in het nieuwe jeugdstelsel. In deze rapportage leest u de uitkomsten van het toezichtonderzoek dat de inspecties van oktober 2014 tot en met januari 2015 deden in de gemeente Haarlem. Haarlem was zich in 2014 aan het voorbereiden op het decentrale jeugdhulpstelsel, onder meer door in de praktijk ervaring op te doen met de werkwijze van CJG-coaches. De inspecties wilden het toezichtonderzoek uitvoeren in een G-32 gemeente waar de gemeentelijke toegang al in de praktijk werd uitgevoerd. De bedoeling was om daarbij ervaring op te doen met het concepttoetsingskader 'Stelseltoezicht Jeugd' dat was ontwikkeld voor de toezichtrol in het nieuwe jeugdstelsel¹. Daarom hebben ze de gemeente Haarlem benaderd met de vraag een pilot uit te voeren naar toegang tot gespecialiseerde hulp. De gemeente heeft hiermee ingestemd om te kunnen leren en zicht te krijgen op mogelijke verbeteringen.

Het toezichtonderzoek betrof een pilot die zich specifiek richtte op de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp vanuit de CJG-coaches, die zorg en ondersteuning bieden en initiëren voor gezinnen met complexe problematiek. Centraal stond de vraag in hoeverre de gemeente en organisaties die betrokken zijn bij de CJG-coaches er gezamenlijk voor zorgen dat jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben toegang krijgen tot passende gespecialiseerde jeugdhulp. Daarbij is gekeken naar de verdeling van rollen, taken, deskundigheden, en verantwoordelijkheden van de CJG-coaches, de wijze waarop afwegingen over passende hulp worden gemaakt en de samenhang en continuïteit als gespecialiseerde jeugdhulp nodig is. De inspecties hebben verschillende onderzoeksmethoden ingezet om informatie te verzamelen (zie kader 1). Analyse van deze informatie heeft geleid tot het benoemen van thema's die gerelateerd zijn aan onderwerpen waar de inspecties zorgen over hebben of kansen zien voor verbetering². Die thema's betreffen:

- Toeleiden naar passende hulp
- Positionering CJG-coaches
- Regie
- Deskundigheid en capaciteit
- 1 gezin – 1 plan

---

¹ Naar aanleiding van de pilots is het toetsingskader verder ontwikkeld en vastgesteld. Het toetsingskader 'Stelseltoezicht Jeugd' is te vinden op: www.jeugdinspecties.nl.

² Een verantwoording van het gebruikte toetsingskader is te vinden in bijlage 1.

De thema's worden verder toegelicht in dit rapport, na een korte toelichting op de organisatie van de CJG-coaches. Het rapport is geschreven voor de bestuurders, beleidsmedewerkers, managers en professionals die bij de CJG-coaches zijn betrokken. Dit toezichtonderzoek heeft grotendeels plaatsgevonden voor de officiële transitie Jeugdzorg. De werkwijze van de CJG-coaches was ten tijde van het toezichtonderzoek volop in ontwikkeling. Naast de sterke punten die de inspecties hebben geconstateerd en ook in dit rapport worden benoemd, signaleerden zij ook enkele zorgpunten. De inspecties hopen de partijen met dit rapport handvatten te bieden om deze zorgpunten weg te nemen en verdere verbetering mogelijk te maken.

Werkwijze

In het kader van dit toezichtonderzoek hebben de samenwerkende jeugdinspecties verschillende onderzoeksmethoden gehanteerd:

Beleidsanalyse: *Gezocht is naar (openbare) beleidsnota's, jaarverslagen, convenanten en andere documenten die een beeld geven van de werkwijze rondom de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de gemeente.*

Dossieronderzoek: *Bij het CJG zijn dossiers opgevraagd en doorgenomen om zicht te krijgen hoe de toegang tot gespecialiseerde zorg op casusniveau verloopt.*

Focusgroepen: *Er zijn focusgroepen (groepsinterviews) gehouden met CJG-coaches en met professionals van gespecialiseerde jeugdhulp zoals jeugd-GGZ, jeugdzorg en jeugdgehandicaptenzorg.*

Group Decision Room: *Onderwerpen die naar voren kwamen uit de voorgaande onderzoeksdelen zijn besproken met professionals, managers en beleidsmakers in een zogenaamde Group Decision Room. Dit is een methode om via computers in korte tijd informatie, meningen en mogelijke opties voor verbetering te inventariseren en te bespreken.*

Bijeenkomsten met jongeren en burgers: *Voor de samenwerkende inspecties is het perspectief van jeugdigen en gezinnen erg belangrijk. Daarom is met jongeren gesproken. Daarnaast is met leden van de participatieraad en ouders gesproken over belangrijke thema's die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.*

2. Toegang in de gemeente Haarlem

Dit hoofdstuk geeft een korte toelichting op de wijze waarop de toegang tot jeugdhulp in de gemeente Haarlem is vormgegeven.

De gemeente Haarlem heeft gekozen voor een model waarin de hulpverlening is verdeeld in een aantal lagen, van basisvoorzieningen naar gespecialiseerde jeugdhulp. De eerste laag betreft de basisvoorzieningen en de eigen omgeving. De tweede laag bestaat uit vrij-toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen voor opvoeden en opgroeien. Hieronder vallen bijvoorbeeld het schoolmaatschappelijk werk en het Informatie en Adviesteam van het CJG (hierna I&A team). In de derde laag valt de generalistische gezinsondersteuning waaronder de sociale wijkteams en CJG-coaches. De vrij-toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen kunnen de inschatting maken dat de problematiek dermate complex is dat de inzet van een CJG-coach nodig is. De CJG-coaches zijn verbonden aan de sociale wijkteams, maar richten zich specifiek op gezinnen en jeugdigen met complexere opvoed- en opgroei problemen. De CJG-coaches zijn afkomstig van verschillende gespecialiseerde hulporganisaties. In de vierde laag ten slotte de gespecialiseerde jeugdhulp.

Naast de huisarts, medisch specialist, jeugdarts en de kinderrechter (zoals wettelijk is bepaald) wordt de toegang tot (gespecialiseerde) jeugdhulp in de gemeente Haarlem georganiseerd via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG); gespecialiseerde jeugdhulp kan worden ingezet door het I&A team en de CJG-coaches. Het I&A team was ten tijde van het toezichtonderzoek nog in oprichting. Daarom richtte het huidige onderzoek zich op de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp via de CJG-coaches.

Inrichting teams met CJG-coaches

De coaches zijn verdeeld over 5 gebiedsteams, 4 in Haarlem (Schalkwijk, Noord, Oost en Centrum Zuid-West) en 1 in Zandvoort. Er is één stedelijk team voor oudere jeugd en voor andere groepen die niet gebiedsgebonden zijn. Alle teams worden aangestuurd door de manager CJG-coaches. Aan elk van de teams is een gedragswetenschapper verbonden, die psychologische of orthopedagogische deskundigheid inbrengt en vanuit die deskundigheid de rol van werkbegeleider vervult. Tijdens het onderzoek waren er in totaal vier gedragswetenschappers die de zeven teams ondersteunen. De leden van het I&A team hebben een aandachtswijk en sluiten op deze manier aan bij de CJG-gebiedsteams.

3. Toeleiden naar passende hulp

In dit hoofdstuk bespreken we hoe de gemeente Haarlem heeft gezorgd dat jeugdigen en gezinnen passende hulp ontvangen. De inspecties vinden het belangrijk dat jeugdigen en gezinnen tijdig toegang krijgen tot passende hulp. Hiervoor is het belangrijk dat de CJG-coaches een juiste inschatting maken van de benodigde jeugdhulp. Ook is het van belang dat jeugdigen en gezinnen tijdig worden doorverwezen naar gespecialiseerde jeugdhulp en dat de zorg tijdig na aanmelding kan starten. Hieronder worden de bevindingen op deze punten toegelicht.

In kaart brengen van de leefgebieden en de veiligheidsinschatting

De CJG-coaches werken met een standaard format om de verschillende aspecten van het leven van de jeugdigen en gezinnen in kaart te brengen³. Op basis van dit complete beeld formuleert de CJG-coach samen met de jeugdigen en gezinnen de hulpvraag en kan de best passende hulp worden ingezet. Een sterk punt is de evaluatie en doorontwikkeling van het standaard format. Deze ontwikkeling vond plaats tijdens het toezichtonderzoek. Als blijkt dat de inzet van gespecialiseerde jeugdhulp noodzakelijk is, dan maken de coaches ook gebruik van het afwegingskader. Het afwegingskader is een verantwoordingsinstrument waarin een aantal stappen is opgenomen die de coaches moeten doorlopen voordat gespecialiseerde jeugdhulp kan worden ingezet. Bij het invullen van het afwegingskader wordt altijd een collega en een gedragswetenschapper betrokken. Het afwegingskader ondersteunt de CJG-coaches bij het vaststellen van de juiste gespecialiseerde jeugdhulp.

Bij de standaardwerkwijze hoort ook het maken van een veiligheidsinschatting; voor elke nieuwe jeugdige cliënt voert de CJG-coach een risicotaxatie uit met behulp van een gevalideerd instrument (de California Family Risk Assessment) en bespreekt die vervolgens met een gedragswetenschapper. Hiermee heeft de gemeente Haarlem een waarborg opgenomen om de veiligheid van jeugdigen systematisch in te schatten. De coaches geven zelf aan dat het risicotaxatie-instrument geen rekening houdt met de jeugdigen en gezinnen met een licht verstandelijke beperking (LVB-problematiek) en daarom niet in alle gevallen voldoet. Ook komt de onveiligheid die de CJG coach soms wel ervaart of ziet in een gezin, onvoldoende naar voren in de score van het risicotaxatie instrument. Op dit moment houden de coaches rekening met de beperking van dit risicotaxatie-instrument door hier zelf alert op te zijn. Hierin schuilt een risico; is een coach zonder specifieke deskundigheid op het gebied van LVB in staat om risico's in voldoende mate te signaleren? Interdisciplinaire casuïstiekbesprekingen en/of scholing zijn hierbij belangrijk. Ook de gedragsdeskundige met wie de veiligheidsinschatting standaard wordt doorgesproken kan hierin een rol spelen.

Door de standaard werkwijze van de CJG-coaches in Haarlem constateren de inspecties dat voor de jeugdigen die bij de CJG-coaches terechtkomen de veiligheid in voldoende mate is geborgd. Hoe het voorliggende veld omgaat met veiligheid en hoe de I&A teams en de sociale wijkteams dit

---

³ Het gaat om gezin en opvoeding, dagelijks leven, sociaal functioneren, psychisch welbevinden en ontwikkeling, lichamelijke gezondheid, dagbesteding, huisvesting, financiën en zingeving.

vormgeven viel buiten de scope van het onderzoek. Tussen de CJG-coaches en de I&A teams en de sociale wijkteams moeten goede afspraken zijn over overdracht van signalen en het borgen van de veiligheid voor jeugdigen. Ten tijde van ons onderzoek was de relatie tussen het voorliggend veld en de CJG-coaches nog niet uitgekristalliseerd.

Aanbod

Om jeugdigen en gezinnen de best passende hulp aan te kunnen bieden is het noodzakelijk dat de CJG-coaches bekend zijn met het totale aanbod aan jeugdhulp dat is ingekocht door de gemeente. Op het moment van het onderzoek hadden de coaches geen zicht op het totale aanbod aan beschikbare hulp.

Wachtlijsten

In de regio zijn wachtlijsten voor specifieke hulpvormen. Indien jeugdigen en gezinnen op een wachtlijst worden geplaatst, is het niet duidelijk wie er verantwoordelijk is voor deze jeugdigen en gezinnen gedurende de wachttijd; is dit de CJG-coach of de aanbieder bij wie de cliënt op de wachtlijst staat? Ook komt het voor dat coaches op zoek gaan naar een alternatief voor de best passende hulpvorm. Gezien vanuit het beperken van wachttijd kan dit een goede oplossing zijn. Wel is het hierbij de vraag of er dan nog sprake is van passende hulp. Ouders en jongeren geven aan passende hulp erg belangrijk te vinden.

Wachtlijsten vormen een probleem voor de continuïteit van zorg en ondersteuning. De inschatting moet worden gemaakt of jeugdigen en gezinnen (zo lang) kunnen wachten of overbruggingshulp nodig is, of dat het in het belang van de jeugdigen en gezinnen is om een andere hulpvorm te starten. Dit maakt de noodzaak tot afspraken rondom wachttijdbeheer en overbruggingszorg belangrijk. De gemeente Haarlem erkent het probleem en geeft aan dat zij in overleg is met organisaties om goede oplossingen te vinden voor wachtlijsten.

Tip van ouders: *Ouders uit de gemeente Haarlem vinden het belangrijk dat wachttijden niet oplopen. Er moeten afspraken gemaakt worden om wachttijden te voorkomen. Een CJG-coach moet de inschatting maken of een wachttijd verantwoord is gezien de problematiek.*

Conclusies

De inspecties zien dat de CJG-coaches alle leefgebieden van de jeugdigen en gezinnen in kaart brengen en standaard een risicotaxatie uitvoeren. Hiermee beschikken de coaches over voldoende informatie om een goede inschatting te kunnen maken van de benodigde jeugdhulp. Ook is hiermee de veiligheid van de jeugdigen in voldoende mate geborgd. Zorgpunten zijn het ontbreken van een compleet overzicht aan jeugdhulp in de gemeente/regio en de wachtlijsten die er momenteel zijn voor bepaalde vormen van gespecialiseerde jeugdhulp. Voor de aanbevelingen van de inspecties zie het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

4. Positionering CJG-coaches

In dit hoofdstuk bespreken we de positionering van de CJG-coaches in de gemeente Haarlem. De inspecties vinden het belangrijk dat jeugdigen en gezinnen tijdig toegang krijgen tot passende hulp. Daarbij is het van belang dat jeugdigen, gezinnen en professionals bekend zijn met de inrichting van jeugdhulp in de gemeente Haarlem en dat de drempels om hulp te zoeken laag zijn. Verder is het belangrijk dat tussen de CJG-coaches en de voorliggende voorzieningen goede afspraken zijn over signalering en toeleiding. Hieronder lichten we de bevindingen op deze punten toe.

Bekendheid met de CJG-coaches

Zoals eerder beschreven is het de bedoeling van de gemeente Haarlem dat jeugdigen en gezinnen bij de CJG-coaches worden aangemeld door de vrij-toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen. De inspecties hebben gezien dat dit inderdaad op deze manier gebeurt. Opvallend is dat uit het onderzoek naar voren kwam dat jeugdigen en ouders in gemeente Haarlem over het algemeen niet bekend zijn met de CJG-coaches en hun werkwijze. Het blijkt dat ze pas over de CJG-coach horen op het moment dat ze worden doorverwezen. Het is echter wenselijk dat vooraf inzichtelijk is hoe de jeugdhulp is georganiseerd in de gemeente en hoe jeugdigen en gezinnen bij jeugdhulp, inclusief de CJG-coaches, terecht kunnen komen. Dat vraagt goede informatievoorziening en actieve voorlichting vanuit de gemeente.

Toegankelijkheid voor jeugdigen

Tijdens het onderzoek bleek dat jongeren moeite hebben om zelf actief hulp te vragen. Daarbij gaven zij aan dat zij vaak als eerste gebruik maken van het internet en behoefte hebben aan online-hulpaanbod. Diverse aanbieders in de regio hebben zelf een online- hulpaanbod beschikbaar. Het CJG Haarlem bekijkt op dit moment hoe ze hier meer bekendheid aan kan geven en beter toegankelijk kan maken voor de jeugdigen die hier behoefte aan hebben.

Verbinding CJG-coaches met andere voorzieningen

Door de inrichting van de jeugdhulp in de gemeente Haarlem komen jeugdigen en gezinnen met complexere problemen via verschillende wegen bij de CJG-coaches terecht (bijvoorbeeld via het schoolmaatschappelijk werk, het I&A team en jeugdgezondheidszorg). Voor de vrij-toegankelijke opvoed en ondersteuningsvoorzieningen betekent dit dat zij een belangrijke rol spelen als het gaat om signaleren van (complexe) problemen en het toeleiden van jeugdigen en gezinnen naar de CJG-coaches. Dit kan alleen als er goede afstemming tussen is tussen de voorzieningen en de CJG-coaches.

Tijdens het onderzoek bleek dat er goede afstemming is tussen de scholen en de CJG-coaches doordat aan elke school een CJG-coach verbonden is. Het schoolmaatschappelijk werk, mentoren, intern-begeleiders en de zorg en adviesteams spelen een belangrijke rol in de signalering en sturen jeugdigen door naar de CJG-coaches. De aansluiting voor schoolgaande jeugdigen is hiermee geborgd. Een aandachtspunt vormen niet-schoolgaande jeugdigen. De aansluiting tussen de

jeugdgezondheidszorg en de CJG-coaches moest ten tijde van het toezichtonderzoek nog grotendeels worden vormgegeven; afstemming en afspraken over verwijzing waren nog niet gemaakt. Deze aansluiting is echter wel belangrijk zodat wanneer de JGZ problemen in een vroeg stadium signaleert, de CJG-coaches dit, indien nodig, kunnen oppakken. Daarnaast is zoals eerder de relatie met de sociale wijkteams en de I&A teams nog niet uitgekristalliseerd. Ten tijde van het onderzoek liep er in Schalkwijk een pilot voor aansluiting met drang en dwang. Het is van belang dat resultaten uit de pilot worden meegenomen en verdere afstemming en aansluiting op dwang en drang in gang wordt gezet.

***Tip van professionals:** professionals vinden het nog erg onduidelijk welke vindplaatsen rechtstreeks een CJG-coach kunnen inschakelen en welke vindplaatsen via het I & A team contact opnemen voordat besloten wordt om een CJG-coach in te zetten. Het is voor professionals belangrijk dat hier meer duidelijkheid over komt zodat de doorgeleiding naar de CJG-coaches beter verloopt en beter geborgd is.*

Conclusies

De inspecties hebben geconcludeerd dat de aansluiting met scholen goed verloopt, maar dat de afstemming met andere voorzieningen, waaronder de jeugdgezondheidszorg, voor verbetering vatbaar is. Daarnaast zijn er verbetermogelijkheden met betrekking tot de informatievoorziening aan burgers en de toegankelijkheid voor jeugdigen. De aanbevelingen van de inspecties staan in het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

5. Regie

Dit hoofdstuk gaat over de wijze waarop de CJG-coaches hun regiefunctie invullen. Het is belangrijk dat jongeren en gezinnen centraal staan in de zorg en ondersteuning; dat de zorg en ondersteuning in samenwerking met hen tot stand komt. Waar jeugdigen en gezinnen dit niet kunnen zorgen professionals voor de samenhang en continuïteit van de zorg en ondersteuning. Dat betekent dat professionals de wijze waarop ze de regie voeren afstemmen op de situatie van jeugdigen en gezinnen. Daarnaast is het van belang dat de regisseur in nauwe samenwerking met jongeren en ouders en eventuele andere betrokken professionals komt tot een gedragen plan, dat wordt uitgevoerd en indien nodig wordt bijgesteld. Tot slot is het belangrijk dat, indien gespecialiseerde jeugdhulp nodig is, de hulp in samenhang wordt geboden en er goede afstemming is tussen de professionals, zodat continuïteit van hulp kan worden gegarandeerd. Hieronder lichten we onze bevindingen op deze onderwerpen toe.

Afstemmen van de regie op de situatie van jongeren en ouders

Het uitgangspunt bij de zorg is dat jongeren en ouders zoveel als mogelijk zelf de regie voeren over de hulp, mits zij hiertoe in staat zijn. De inspecties zien dat de CJG-coaches ouders betrekken bij de totstandkoming van het gezinsplan en de regievoering. In praktijk blijkt het lastig om de jeugdigen voldoende te betrekken in het hulpverleningstraject. Dit was ook zichtbaar voor de inspecties. De coaches geven aan dat ze de jeugdigen in principe betrekken, maar dat jeugdigen dit zelf moeilijk vinden of hier niet voor openstaan (bijvoorbeeld als de hulpvraag van ouders komt). De CJG-coaches hebben stappen gezet om jeugdigen intensiever te betrekken, maar verbetering blijft mogelijk. Jeugdigen hebben vaak zelf ideeën over goede zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld over wat ze van een professional verwachten en het aanbieden van hulpverlening online.

Volgens jongeren doet een goede CJG coach het volgende: Luistert, heeft aandacht voor jongeren en neemt jongeren serieus, onderneemt actie, weet over alles wel wat (vooral voor welk soort probleem hij wie kan benaderen), is een open persoon, waar je je prettig bij voelt, durft het te zeggen als hij het niet weet, houdt zich aan zijn woord, pakt door, vertelt wat hij gaat doen en wat hij heeft gedaan (ook als het niet gelukt is), is doortastend (vraagt door en prikt door een pokerface of door emoties heen), ziet de persoon achter het gedrag, kan met alle soorten mensen omgaan, is gedurende langere tijd betrokken, is bereikbaar, heeft een back-up als hij niet bereikbaar is, is bereikbaar buiten schooltijd (zodat jongeren niet tijdens de les weg moeten en de hele klas zich afvraagt wat de jongere gaat doen), kan reflecteren op zijn eigen handelen en durft zich daarin kwetsbaar op te stellen, wil doorleren, kan jongeren motiveren.

Hoe vullen coaches de regierol in?

Het uitgangspunt van de gemeente Haarlem is dat de CJG-coach een belangrijke regiefunctie heeft. De visie is dat wanneer verschillende hulpvormen worden ingezet, andere professionals erbij worden gehaald en de CJG-coach in nauwe samenwerking met jeugdigen en gezinnen het

gezinsplan initieert, zicht houdt op het geheel, contact houdt met alle betrokkenen en plannen actief bijstelt als dit nodig blijkt. In al deze activiteiten is ruimte voor maatwerk, waarbij voorop staat dat de inspanning van de CJG-coach meerwaarde heeft.

Tijdens het onderzoek bleek dat de coaches op verschillende manieren invulling geven aan de regierol. CJG-coaches sluiten geregeld een casus af zodra de overdracht naar gespecialiseerde jeugdhulp heeft plaatsgevonden. Ook zagen we in het onderzoek dat de regierol soms wordt belegd bij een andere ketenpartner. De CJG-coaches bekijken per gezin welk rol voor de coach is weggelegd en hoe die wordt ingevuld. Ze passen hier een vorm van maatwerk toe; de invulling is afhankelijk van de situatie en de rol die jeugdigen en gezinnen zelf (kunnen) spelen. Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat de CJG-coaches hun afwegingen voor de invulling van regie niet alleen maken op basis van wat jeugdigen en gezinnen nodig hebben, maar ook van wat in de praktijk haalbaar is. Hoewel het uitgangspunt is dat een CJG-coach indien nodig langdurig bij een gezin betrokken blijft, hebben de coaches niet altijd de tijd en mogelijkheid langdurig betrokken te blijven omdat dit een te omvangrijke caseload met zich mee zou brengen (zie ook Hoofdstuk 6 'Deskundigheid en capaciteit'). Het is van belang dat de regie vorm krijgt naar gelang wat jeugdigen en gezinnen nodig hebben om samenhang en continuïteit van hulp mogelijk te maken.

Afstemming met gespecialiseerde jeugdhulp

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de overdracht van de CJG-coaches naar de aanbieders van gespecialiseerde jeugdhulp over het algemeen plaatsvindt in een gesprek tussen coach, jeugdige, ouder en professional van de gespecialiseerde jeugdhulp. Structurele afspraken over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de CJG-coach en de gespecialiseerde jeugdhulp ontbreken. Afstemming met betrokken partijen over regievoering is met het oog op de samenhang en continuïteit van de zorg echter wel van belang. Daarnaast vinden jeugdigen en gezinnen en gespecialiseerde jeugdhulpaanbieders het belangrijk dat de CJG-coach betrokken blijft gedurende de periode dat jeugdigen en gezinnen jeugdhulp ontvangen. Professionals vinden het van belang dat wanneer de gespecialiseerde behandeling wordt afgesloten, de CJG-coach kan worden ingezet om nazorg te bieden indien nodig. Dit past ook in de visie van de gemeente Haarlem.

Conclusies en aanbevelingen

De inspecties zien dat de gemeente Haarlem een duidelijke visie heeft over de regiefunctie van de CJG-coaches. In de praktijk bekijken de CJG-coaches per gezin welke rol voor de coach is weggelegd en hoe die wordt ingevuld. Hoewel het uitgangspunt is dat een CJG-coach indien nodig langdurig bij een gezin betrokken blijft, hebben de coaches niet altijd de gelegenheid langdurig betrokken te blijven omdat dit een te omvangrijke caseload met zich mee zou brengen. We zien enkele verbetermogelijkheden voor de regierol en de rol van jeugdigen in het geheel. In het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen" zijn de aanbevelingen van de inspecties geformuleerd.

6. Deskundigheid en capaciteit

Dit hoofdstuk gaat over de deskundigheid van de medewerkers en de wijze waarop die door de CJG-coaches wordt ingezet en over de capaciteit van de CJG-coaches.

De inspecties verwachten dat professionals voldoende deskundig zijn om hun taken en verantwoordelijkheden uit te voeren zodat jeugdigen en gezinnen de best passende hulp krijgen. Dit betekent dat de CJG-coaches in staat zijn een goede inschatting te maken van de benodigde jeugdhulp en daarbij gefaciliteerd worden in het verwerven en behouden van deskundigheid. Tot slot is het voor de continuïteit van zorg van belang dat er voldoende CJG-coaches zijn. Hieronder lichten we de bevindingen op deze punten toe.

Deskundigheden en de problematiek van jeugdigen en gezinnen

Door de gelaagdheid die de gemeente Haarlem heeft aangebracht in het hulpaanbod, worden de medewerkers van de ondersteuningsvoorzieningen ingezet voor de lichtere, enkelvoudige problematiek en worden de CJG-coaches ingezet voor de complexere problematiek. Hiermee wordt de deskundigheid van de medewerkers van de verschillende teams in de verschillende lagen goed benut. De CJG-coaches werken, binnen de complexe problematiek, in principe als generalist. De verdeling van zaken over de CJG-coaches vindt plaats op basis van geografisch werkgebied, niet op basis van deskundigheid; coaches worden geacht zaken van verschillende disciplines op te kunnen pakken. Uit ons onderzoek kwam naar voren dat de precieze invulling hiervan nog in beweging is (worden de coaches generalist of generalist met een specialisme?). Op het moment dat CJG-coaches op terreinen onvoldoende deskundig zijn, brengt dit het risico met zich mee dat problemen niet (tijdig) herkend worden en dat medewerkers niet goed kunnen inschatten welke hulp jeugdigen en gezinnen nodig hebben. De coaches geven aan dat ze het van belang vinden om voldoende kennis in huis te hebben voor alle zaken die ze toebedeeld krijgen; het is momenteel zoeken naar wat werkt. Mogelijk kan verdeling van casuïstiek en werkbegeleiding hierin een rol vervullen.

Tip van professionals: *CJG coaches vinden het belangrijk dat er genoeg capaciteit is binnen de gebiedsgerichte teams, zodat er ook ruimte is voor casuïstiekbesprekingen, kennisdeling en reflectie.*

Behoud van deskundigheid

De inspecties vinden het een zorgpunt dat op het moment van het onderzoek onduidelijk was hoe wordt gezorgd voor behoud van het huidige kennisniveau en in de toekomst noodzakelijke professionalisering. De CJG-coaches beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen. Ten tijde van het onderzoek was het delen van deskundigheid binnen de teams en tussen de teams echter niet structureel geregeld. De teams zijn klein en casuïstiekbesprekingen worden per team naar eigen inzicht ingevuld. Hierdoor bestaat het risico dat kennis en ervaring te weinig gedeeld wordt en coaches, als zij een casus behandelen buiten hun eigen specialisme, geen goede afweging kunnen maken in de hulp die een jeugdige/gezin nodig heeft. Afstemming met gespecialiseerde jeugdhulp blijkt voor sommige doelgroepen eerder nodig. Tijdens het onderzoek

gaven zowel CJG-coaches als gespecialiseerde hulpverleners aan dat het met name voor LVB-gezinnen en GGZ-problematiek van belang is om in een vroeg stadium afstemming te zoeken.

Op het moment van het onderzoek werd de scholing van de coaches verzorgd vanuit de moederorganisaties, deze scholing vervalt voor een deel van de CJG-coaches per 1 januari 2015.

Dubbelrol

Uit het onderzoek kwam naar voren dat de CJG-coaches zich zorgen maken over de dubbele rol die ze gaan uitvoeren. Met de nieuwe werkwijze wordt er van coaches verwacht dat zij naast de jeugdigen/ouders staan, maar zij zijn tevens degenen die bepalen welke hulp nodig is en kan worden aangeboden. Hiermee kunnen de coaches in een lastige positie terechtkomen. De gespecialiseerde hulpverleners hebben ook een dubbele rol in het proces. De CJG-coaches kunnen een beroep doen op de deskundigheid van deze professionals bij de inschatting van welke jeugdhulp nodig is. De jeugdhulpaanbieders hebben mogelijk (ook) andere belangen. De verwachting van sommige CJG-coaches is dat jeugdhulpaanbieders er ook belang bij hebben om hun eigen aanbod aan te bevelen. Hierdoor zijn de CJG-coaches nog voorzichtig ten opzichte van de gespecialiseerde hulpverleners.

Capaciteit

Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat er zorgen zijn dat er wachtlijsten ontstaan voor de CJG-coaches. Dit is een zorgpunt omdat de continuïteit van de hulp hiermee onder druk komt te staan. Zoals eerder beschreven blijven CJG-coaches als regievoerder mogelijk langer betrokken bij een casus. Daarnaast wordt van coaches verwacht dat als gespecialiseerde hulp stopt, zij een rol vervullen bij eventuele nazorg of ondersteuning. Ook kwam tijdens het onderzoek naar voren dat CJG-coaches door gespecialiseerde hulpverleners worden ingeschakeld als zij niet op voorhand betrokken waren bij een jeugdige of een gezin. Dit is het geval als er bijvoorbeeld is doorverwezen door de huisarts en er naast gespecialiseerde hulp ondersteuning nodig blijkt. Hierdoor wordt er een groot beroep gedaan op de capaciteit van de CJG-coaches.

Conclusies

De inspecties hebben gezien dat door de wijze waarop jeugdhulp is georganiseerd in de gemeente Haarlem er een goede verdeling is tussen de eenvoudige hulpvragen en de meer complexe problematiek. De CJG-coaches beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen. De inspecties zien een aantal punten van zorg als het gaat om behoud van deskundigheid en capaciteit. Voor de aanbevelingen omtrent deskundigheid en capaciteit zie het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

7. 1 gezin - 1 plan

In dit hoofdstuk staat de ontwikkeling van '1 gezin - 1 plan' centraal. De inspecties verwachten dat voor gezinnen waarbij sprake is van meervoudige problematiek en waar verschillende hulpvormen worden ingezet, wordt gewerkt volgens het principe van 1 gezin - 1 plan. Dit is van belang voor de continuïteit van de zorg; als de zorg en ondersteuning niet op elkaar wordt afgestemd bestaat het risico dat betrokkenen langs elkaar heen werken of elkaar tegenwerken. Ook is het van belang dat de continuïteit en samenhang in de jeugdhulp ook in de systemen verankerd is.

Tijdens ons onderzoek bleek dat de gemeente Haarlem bezig is met de ontwikkeling van 1 gezin - 1 plan. De inspecties zien in de huidige werkwijze belangrijke kansen om de ontwikkeling naar 1 gezin- 1 plan vorm te geven. Hieronder lichten we onze bevindingen toe.

Van gezinsplan naar 1 gezin - 1 plan

De inspecties zien dat in de gemeente Haarlem ontwikkeling naar het werken met 1 gezin - 1 plan op de agenda staat. De eerste aanzet is gemaakt; voor alle jeugdigen en gezinnen die bij de CJG-coaches binnenkomen, worden alle leefgebieden geïnventariseerd en wordt een gezinsplan opgesteld. Jongeren en ouders geven aan het van belang te vinden dat het hele gezin wordt betrokken. Om daadwerkelijk te komen tot 1 gezin - 1 plan is meer aandacht nodig voor de informatie van andere disciplines. In praktijk blijkt het lastig om andere ketenpartners/partijen te betrekken, met name de GGZ/volwassenzorg. Daarnaast is op dit moment (nog) niet voldoende duidelijk voor welke doelgroepen het werken met 1 gezin - 1 plan van belang is en wat het juiste moment is om dit te initiëren. Het is belangrijk om hier met de andere ketenpartners afspraken over te maken.

Tip van jongeren: *Jongeren uit de gemeente Haarlem geven als tip dat het belangrijk is om een brede aanpak te hanteren. Alle belangrijke mensen binnen een netwerk moeten betrokken worden om alle perspectieven in kaart te brengen. Dit betekent ook dat er naar het hele gezin wordt gekeken.*

Continuïteit en samenhang in systemen

Voor een goed verloop en continuïteit van de hulpverlening is het belangrijk dat een aantal zaken wordt vastgelegd zoals afspraken met jeugdigen en gezinnen en andere betrokken professionals, doelen en evaluaties. Ten tijde van het toezichtonderzoek ontbrak een uniform systeem voor registratie van hulpvragen en dossiervorming. Dit is momenteel in ontwikkeling. De CJG-coaches werkten weliswaar met een standaard format, maar de registratie hiervan vond plaats in het systeem van hun moederorganisatie. De CJG-coaches hadden geen toegang tot de systemen van elkaars moederorganisaties. Voor het borgen van de continuïteit in het hulpverleningsproces is het voorwaardelijk dat cliëntdossiers voor alle CJG-coaches toegankelijk zijn. Bij bijvoorbeeld crisissituaties of afwezigheid van een professional moet adequaat kunnen worden gereageerd. Hoewel er in 2014 veel activiteiten zijn ondernomen om een eenduidig systeem voor dossiervoering te ontwikkelen, werd op het moment van het onderzoek nog gewerkt met verschillende dossiersystemen.

Conclusies

De eerste aanzet rondom het werken volgens de principes van 1 gezin - 1 plan is zichtbaar. De inspecties zien nog verdere mogelijkheden om de werkwijze rondom 1 gezin - 1 plan uit te breiden. De belangrijkste aanbevelingen staan in het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

8. Conclusies en aanbevelingen

De inspecties waarderen het zeer dat de gemeente Haarlem de mogelijkheid heeft geboden om in de hectische tijd voor de transitie de toezichtpilot in de gemeente uit te voeren, terwijl de werkwijze nog niet helemaal was uitgekristalliseerd en de CJG's sterk in ontwikkeling waren. Daarmee heeft de gemeente laten zien te willen leren om waar nodig te kunnen verbeteren. Alle betrokkenen hebben tijd vrijgemaakt en zich tijdens het toezichtonderzoek open opgesteld. Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste conclusies en aanbevelingen weer.

8.1 Conclusies

De inspecties vinden dat er in korte tijd in de gemeente veel is gerealiseerd om de structuur voor jeugdhulp en de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp te organiseren. De CJG-coaches richten zich op jeugdigen en gezinnen met complexe problematiek, bekijken de problematiek vanuit verschillende gezinsleden en leefgebieden en organiseren zorg en ondersteuning zo integraal mogelijk. Hieronder volgt de conclusie per thema. Daarbij wordt specifiek aangegeven wat de inspecties als goed punt waarderen en welke zorgpunten de inspecties hebben.

Inschatten en toeleiden naar passende hulp

De CJG-coaches zijn voldoende geëquipeerd om een inschatting te kunnen maken van de hulp die jeugdigen en gezinnen nodig hebben. Goede punten aan het inschatten en toeleiden naar passende hulp vinden de inspecties ten eerste dat de veiligheid van jeugdigen een prominente plaats heeft in de werkwijze van de CJG-coaches. Ten tweede vinden de inspecties het belangrijk dat alle leefgebieden van jeugdigen en gezinnen worden betrokken bij het formuleren van de hulpvraag; dit is een belangrijk startpunt voor het werken volgens de principes van 1 gezin-1 plan. Een derde goed punt vinden de inspecties het gebruik van het afwegingskader bij het inzetten van gespecialiseerde jeugdhulp dat met mensen van verschillende disciplines wordt ingevuld. Momenteel ontbreekt een compleet overzicht van het totale aanbod aan jeugdhulp in de gemeente. Een belangrijk zorgpunt is voor de inspecties dat wachtlijsten voor verschillende vormen van jeugdhulp in de gemeente en regio een probleem vormen voor de continuïteit van jeugdhulp en dat het daarmee onzeker is of jeugdigen en gezinnen de best passende hulp krijgen.

Positionering van de CJG-coaches

De wijze waarop de jeugdhulp in Haarlem in vier lagen is georganiseerd vergt veel afstemming tussen de CJG-coaches en de andere drie lagen (basisvoorzieningen, vrij-toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen voor opvoeden en opgroeien en gespecialiseerde jeugdhulp). De inspecties concluderen dat de aansluiting met scholen geborgd is, maar dat de afstemming met andere voorzieningen, waaronder de jeugdgezondheidszorg nog niet helder is. Ook de informatievoorziening aan burgers en de toegankelijkheid voor jeugdigen is voor verbetering vatbaar.

Regie

Door de regierol in goede samenwerking met jeugdigen en gezinnen en overigen betrokkenen in te vullen, kunnen de CJG-coaches zorgen voor samenhang en continuïteit in de jeugdhulp. In de praktijk bekijken de CJG-coaches per gezin welke rol voor de coach is weggelegd en hoe die wordt ingevuld. Hoewel het uitgangspunt is dat een CJG-coach indien nodig langdurig bij een gezin betrokken blijft, hebben de coaches niet altijd de gelegenheid langdurig betrokken te blijven omdat dit een te omvangrijke caseload met zich mee zou brengen. Duidelijke afspraken over regievoering tussen de CJG-coaches en betrokken ketenpartners ontbreken. De inspecties vinden dit een belangrijk zorgpunt. Daarnaast kan de interactie met jeugdigen worden geïntensiveerd waar het gaat om het samen bepalen van het zorg- en ondersteuningstraject.

Deskundigheid en capaciteit

De CJG-coaches beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen. De inspecties vinden dit een goed punt. Een belangrijk zorgpunt is dat er een tekort aan capaciteit van de CJG-coaches dreigt te ontstaan. Hierdoor ontstaat het risico dat jeugdigen en gezinnen niet tijdig worden geholpen en de toeleiding naar eventueel benodigde gespecialiseerde jeugdhulp stagneert. Daarnaast is het een punt van zorg dat onduidelijk is hoe wordt gezorgd voor het behoud van het huidige kennisniveau en verbetering daarvan in de toekomst.

1 gezin – 1 plan

Hoewel er nog niet volledig wordt gewerkt volgens de principes van 1 gezin - 1 plan, zien de inspecties wel mogelijkheden om de werkwijze rondom 1 gezin-1 plan verder te ontwikkelen. Daarvoor is het echter belangrijk dat de regierol van de CJG-coach grondiger wordt ingericht en daarover goede afspraken worden gemaakt met alle betrokkenen. Daarnaast is het belangrijk dat de aansluiting met de hulp en ondersteuning aan volwassenen (bijvoorbeeld de GGZ) wordt gerealiseerd.

Het toezichtonderzoek richtte zich op de CJG-coaches, maar op onderdelen zijn de bevindingen mogelijk ook van belang op de andere lagen van het jeugdhulpsysteem, bijvoorbeeld voor de I&A teams waar ook doorverwijzingen naar de gespecialiseerde hulpverleners plaatsvinden.

8.2 Aanbevelingen

De inspecties vinden het belangrijk dat de gemeente de genoemde goede punten behoudt. Daarnaast is het belangrijk dat op de benoemde zorgpunten verbetering wordt gerealiseerd. De inspecties bevelen aan dat alle betrokken partijen zich inspannen om de zorgpunten op korte termijn weg te nemen. Daarnaast zien de inspecties belangrijke mogelijkheden voor verbetering. We doen daarom de volgende aanbevelingen:

Passende hulp

1. In het kader van passende zorg is het van belang dat er een compleet beeld is van de zorg en ondersteuning en wachtlijsten te monitoren. Zoals de gemeente Haarlem zich heeft

voorgenomen, is het belangrijk om in de wijken te zoeken naar mogelijkheden voor het oplossen van wachtlijsten, wachttijdbeheer en overbruggingszorg. Daarbij is het ook van belang om afstemming te zoeken met betrokken partijen (inclusief de huisarts) over wie verantwoordelijk is voor jeugdigen en gezinnen op een wachtlijst.

2. Om een goede inschatting te maken van de benodigde jeugdhulp is het van belang om meer samenwerking te zoeken met de beschikbare deskundigheid bij gespecialiseerde jeugdhulpaanbieders op het gebied van LVB en GGZ.

Positionering CJG-coaches

3. In het kader van signalering en toeleiding tot passende hulp is het van belang dat er een goede afstemming is over taken en werkvelden tussen de CJG-coaches en voorzieningen in andere lagen van jeugdhulp, zoals het I&A team, de jeugdgezondheidszorg, huisarts en de gespecialiseerde jeugdhulp.
4. Om laagdrempeligheid mogelijk te maken bevelen de inspecties aan dat (online) informatie over het CJG duidelijk en toegankelijk is en dat het aanbod van jeugdhulp inzichtelijk is.

Regie

5. Om continuïteit en samenhang in de zorg te borgen is het van belang dat er een duidelijke invulling is van de regierol en dat deze wordt afgestemd met jeugdigen, gezinnen, gespecialiseerde hulpverleners en andere betrokken voorzieningen.
6. De inspecties vinden het belangrijk dat de jeugdigen en gezinnen altijd centraal staan in zorg en ondersteuning. Een aanbeveling is om te zoeken naar mogelijkheden om jeugdigen meer bij hun hulpverleningstraject te betrekken; ook als ouders de primaire hulpvraag hebben.

Deskundigheid en capaciteit

7. Om een goede inschatting te kunnen maken van benodigde jeugdhulp moeten CJG-coaches gefaciliteerd worden in het verwerven en behouden van deskundigheid. De inspecties bevelen aan de scholingsbehoefte van de CJG-coaches te inventariseren en op basis daarvan een scholingsprogramma te ontwikkelen (ook voor nieuwe CJG-coaches). Hierbij kan de eigen expertise van de CJG-coaches benut worden. Ook moet er rekening worden gehouden met eventueel nieuwe coaches.
8. Voor de continuïteit van zorg is het van belang dat er voldoende capaciteit onder de CJG-coaches is (om wachtlijsten te voorkomen).
9. Continuïteit en samenhang van zorg en ondersteuning moet in systemen verankerd zijn. Het is daarom van belang dat alle CJG-coaches het uniforme registratiesysteem gebruiken.

1 gezin – 1 plan

10. De inspectie ziet in de gemeente Haarlem belangrijke mogelijkheden om de principes van 1 gezin - 1 plan verder te ontwikkelen en beveelt aan hiervoor intensieve samenwerking te zoeken met organisaties die zich richten op hulp en ondersteuning voor volwassenen.

8.3 Tot slot

De werkwijze van de CJG-coaches is nog volop in ontwikkeling. Nu de transitie heeft plaatsgevonden, komt de nadruk op de transformatie. Binnen de teams zal aandacht en tijd nodig zijn om de werkwijze gezamenlijk door te ontwikkelen, invulling te geven aan de transformatiedoelen en oplossingen te vinden voor geconstateerde knelpunten. Verschillende mogelijkheden voor verbetering zijn verwoord in bovenstaande aanbevelingen. Dat CJG-coaches, beleidsmedewerkers en wethouders het toezichtonderzoek hebben onderschreven en er een actieve bijdrage aan hebben geleverd vormt een goed startpunt voor verbetering. De samenwerkende inspecties zullen de ontwikkelingen in de gemeente volgen en zouden het op prijs stellen wanneer de gemeente bereid is om in het najaar van 2015 inzicht te geven in de wijze waarop en de mate waarin de zorgpunten zijn weggenomen en te presenteren op welke wijze met de aanbevelingen is omgegaan.

Bijlage 1: Verantwoording toetsingskader

Het toezichtonderzoek richtte zich op de vraag in hoeverre gemeente en organisaties er gezamenlijk voor zorgen dat jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben toegang krijgen tot gespecialiseerde jeugdhulp. Daarbij is gekeken naar de verdeling van rollen, deskundigheden, taken en verantwoordelijkheden van de CJG-coaches, de wijze waarop afwegingen over passende hulp worden gemaakt en de samenhang en continuïteit als besloten is dat gespecialiseerde jeugdhulp nodig is. De inspecties hebben verschillende onderzoeksmethoden ingezet om informatie te verzamelen (zie ook kader 1, p. 3).

De verzamelde informatie is geanalyseerd met behulp van het concepttoetsingskader dat de inspecties hebben ontwikkeld voor hun nieuwe rol in het jeugdhulpstelsel. Dit concepttoetsingskader 'Stelseltoezicht jeugd' bestaat uit acht criteria (zie tabel 1). Op basis van de analyse zijn thema's benoemd die gerelateerd zijn aan onderwerpen waar de inspecties zorgen over hebben of kansen zien voor verbetering in de specifieke situatie van de gemeente Haarlem. Deze thema's zijn gerelateerd aan verschillende onderdelen uit het concepttoetsingskader (zie tabel 1).

Tijdens de pilot-toezichtonderzoeken naar toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp hebben de inspecties ondervonden dat het belangrijk is het toetsingskader op verschillende punten aan te passen. Zo is onder meer gebleken dat het onderscheid dat de inspecties traditioneel maakten tussen netwerk- en casusniveau niet langer zinvol is nu veel gemeenten hebben besloten om de toegang te organiseren in zelfsturende teams. Daarnaast is duidelijk geworden dat het perspectief van jeugdigen en gezinnen en het borgen van de veiligheid een prominentere plaats verdient. Samen met de ervaringen die de inspecties rondom andere onderwerpen met het concepttoetsingskader opdeden is besloten het concepttoetsingskader aan te passen.

Tabel 1: Concepttoetsingskader 'Stelseltoezicht jeugd' met de criteria, voorbeelden van de aspecten die bij de criteria horen en de wijze waarop de thema's die specifiek voor de Haarlemse situatie zijn beschreven zich verhouden tot de criteria.

<i>Criteria</i>	<i>Aspecten zijn onder meer</i>	<i>Passende hulp</i>	<i>Positionering CJG-coaches</i>	<i>Regie</i>	<i>Deskundigheid en capaciteit</i>	<i>1 gezin - 1 plan</i>
Er is een compleet beeld van jeugdigen/gezinnen	kennen leefomstandigheden en situatie jeugdigen en gezinnen	X				
Jeugdigen/gezinnen die zorg en ondersteuning nodig hebben, worden vroegtijdig gesignaleerd	signaleren veiligheid en ondersteuningsbehoefte; delen van deze signalen	X	X			
Jeugdigen/gezinnen die zorg en ondersteuning nodig hebben, worden adequaat naar zorg en ondersteuning toegeleid	integrale probleemanalyse die situatie jeugdigen en gezin in kaart brengt, afspraken over toeleiden naar zorg en ondersteuning, passende duur toeleiding, zicht op het aanbod	X	X	X	X	
Zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen wordt in samenhang aangeboden	regisseur, zorg en ondersteuning die past bij integrale probleemanalyse, delen van informatie	X		X		X
Er is continuïteit in de zorg en ondersteuning aan jeugdigen/ gezinnen	opheffen stagnaties (zoals wachtlijsten), integrale overdracht, aansluiting vrijwillig, dwang en drang	X		X		
Jeugdigen/gezinnen staan continu centraal in zorg en ondersteuning	invloed van jeugdigen en gezinnen op de geboden zorg en ondersteuning, aansluiten bij mogelijkheden netwerk			X		
De zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen is resultaatgericht	duidelijke doelen; borgen gezamenlijke kwaliteit				X	
De problemen van jeugdigen/gezinnen zijn opgelost of beheersbaar	afsluiten als jeugdige/gezin zelf of met andere hulp verder kan			X		